

Анонимизирана версия

Превод C-172/21 — 1

Дело C-172/21

Преюдициално запитване

Дата на постъпване в Съда:

19 март 2021 г.

Запитваща юрисдикция:

Landgericht Köln (Германия)

Дата на акта за преюдициално запитване:

15 март 2021 г.

Ищец и въззивник:

EF

Ответник и въззиваем:

Deutsche Lufthansa AG

[...]

Landgericht Köln (Областен съд, Кьолн, Германия)

Определение

по дело

EF, [...] Берлин,

ищец и въззивник,

[...]

срещу

Deutsche Lufthansa AG, [...] Кьолн,

ОТВЕТНИК И ВЪЗЗИВАЕМ,

[...]

Спира производството по делото.

На основание член 267 ДФЕС отправя до Съда на Европейския съюз следните въпроси относно тълкуването на правото на Съюза:

1. Следва ли корпоративна тарифа, която е намалена спрямо нормалната тарифа (в случая 152,00 EUR вместо 169,00 EUR), основава се на рамков договор между въздушен превозвач и [ориг. 2] друго предприятие и е предназначена само за резервации за служебни пътувания на служители на съответното предприятие, да се смята за намалена тарифа по смисъла на член 3, параграф 3, първо изречение от Регламент (ЕО) № 261/2004, която не се предлага директно или индиректно на всички клиенти?

2. При утвърдителен отговор на първи въпрос следва ли такава корпоративна тарифа да се смята за програма за формиране на редовни клиенти или друга търговска програма на въздушен превозвач или туроператор по смисъла на член 3, параграф 3, второ изречение от Регламент (ЕО) № 261/2004?

Мотиви:

I.

1.

Ищцата претендира от ответника, който е въздушен превозвач, заплащането на обезщетение в размер на 250,00 EUR съгласно Регламент (ЕО) № 261/2004 на Европейския парламент и на Съвета от 11 февруари 2004 година относно създаване на общи правила за обезщетяване и помощ на пътниците при отказан достъп на борда и отмяна или голямо закъснение на полети, и за отмяна на Регламент (ЕО) № 295/91 (наричан по-нататък „Регламент (ЕО) № 261/2004“).

Фактическите обстоятелства, на които се основава претенцията са следните:

Ищцата има потвърдена резервация за полет LH 191, който е трябвало да бъде извършен от ответника на 15 юни 2019 г. от летище Берлин-Тегел до Франкфурт със свързващ полет EN.8858 от Франкфурт до Флоренция. Първият полет LH 191 е трябвало да започне в 14:45 часа и да завърши в 15:55 часа. Излитането на свързващия полет EN 8858 е било предвидено за 16:50 часа, а кацането — за 18:20 часа. Първият полет обаче закъснява и достига дестинацията си едва в 16:53 часа. В резултат на това ищцата пропуска свързващия полет. С предложението за заместващ превоз ищцата достига дестинацията си в 23:43 часа.

2

Разстоянието между летище Берлин-Тегел и Флоренция е по-малко от 1500 km.

Резервацията на полетите е направена чрез работодателя на ищцата, дружеството Borderstep Institut GmbH, въз основа на корпоративна тарифа, която е договорена между ответника и дружеството. По този начин цената на полета е намалена от 169,00 EUR на 152,00 EUR спрямо нормалната тарифа. Намалена по този начин тарифа е предназначена само за резервации за служебни пътувания на служители на дружеството Borderstep Institut GmbH. [ориг. 3]

Първоначално ищцата се обръща към дружеството EUClaim Deutschland GmbH, което с писмо от 8 август 2019 г. изисква от името на ищцата ответникът да заплати обезщетение в размер на 250,00 EUR. С писмо от 9 септември 2019 г. ищцата чрез своя процесуален представител отново изисква от ответника да извърши плащането. Ответникът не извършва никакви плащания.

2.

Amtsgericht (Районен съд, Германия) отхвърля иска. Той застъпва становището, че съгласно член 3, параграф 3, първо изречение от Регламент (ЕО) № 261/2004 същият не се прилага. Според този съд тарифата, по която е направена резервацията, представлява намалена тарифа, която не се предлага директно или индиректно на всички клиенти. Дадена тарифа се предлагала на всички клиенти, ако по принцип всеки може да направи резервация. Това е така и когато за ползването на отделна тарифа е необходимо да бъдат изпълнени определени характеристики, свързани с лицето, което прави резервацията, като например тарифи за възрастни хора или деца. Условие за ползването на дадена корпоративна тарифа обаче не било притежаването на лична характеристика, а наличието на договор на работодателя със съответния въздушен превозвач с индивидуални условия за ползването, като минимален оборот и собствени тарифни характеристики. В резултат на това кръгът от лица, които могат да се възползват от тарифата, бил определен конкретно по такъв начин, че тарифата вече не се предлагала директно или индиректно на всички клиенти.

3.

Ищцата подава жалба срещу решението на Amtsgericht, с която продължава да поддържа исканията си.

Ищцата смята, че член 3, параграф 3, първо изречение от Регламент (ЕО) № 261/2004 не обхваща корпоративни тарифи и следователно посоченият регламент се прилага. Разпоредбата обхващала само специални тарифи за (настоящи или бивши) служители на въздушни превозвачи или туроператори (така наречените „industry discounts“ или „agent discounts“). В такива случаи интересът на опериращия въздушен превозвач към транспорта

не бил чисто икономически, поради което законодателят не е искал да включи тези случаи в обхвата на Регламента. Намалена корпоративна тарифа се предоставяла на голямо предприятие, за да може това предприятие да резервира възможно най-много полети с въздушния превозвач. Законодателят не е искал да изключи възможността пътниците, които въз основа на такава тарифа са платили почти пълна цена и които не се намират в друго тясно отношение с опериращия въздушен превозвач, да претендират обезщетение. Това би противоречило на основната идея на Регламента, насочена към удобството на потребителите. Тарифата, по която е направена резервацията, също се предлагала на всички клиенти. В това отношение изразът „всички клиенти“ означавал **[ориг. 4]** съвкупността от лица, които не са част от предприятието на въздушния превозвач.

Освен това, според ищцата изключението от изключението по член 3, параграф 3, второ изречение от Регламент (ЕО) № 261/2004 също е релевантно, тъй като корпоративните тарифи следва да се смятат за програми за формиране на редовни клиенти. Посредством такива рамкови договори дадено предприятие фактически било обвързано като клиент на въздушния превозвач поне за срока на договора.

Ответникът иска жалбата да бъде отхвърлена.

II.

За решението по въззивната жалба е необходимо Съдът на Европейския съюз да се произнесе по преюдициалното запитване като отговори на преюдициалните въпроси.

1.

Въпросът е от значение за решаването на спора. Ако корпоративна тарифа се включва в обхвата на член 3, параграф 3, първо изречение от Регламент (ЕО) № 261/2004 и не попада в обхвата на изключението от изключението по член 3, параграф 3, второ изречение от Регламент (ЕО) № 261/2004, въззивната жалба следва да бъде отхвърлена. В обратната хипотеза жалбата следва да бъде уважена, тъй като в този случай ищцата ще има право на претендираното обезщетение. Ищцата е достигнала своя краен пункт на пристигане със закъснение от 5 часа и 23 минути. Ответникът не е изложил твърдения за наличие на извънредни обстоятелства по смисъла на член 5, параграф 3 от Регламент (ЕО) № 261/2004.

2.

Въпросът дали корпоративна тарифа като тази, която е предмет на спора, представлява намалена тарифа по смисъла на член 3, параграф 3, първо изречение от Регламент (ЕО) № 261/2004, която не се предлага директно или индиректно на всички клиенти, и дали такава тарифа не представлява също програма за формиране на редовни клиенти или друга търговска програма на

въздушен превозвач или туроператор по смисъла на член 3, параграф 3, второ изречение от Регламент (ЕО) № 261/2004, е въпрос за тълкуването на член 3, параграф 3 от Регламент (ЕО) № 261/2004, който при съмнение как да се тълкува се отправя до Съда на Европейския съюз.

3.

Според застъпването досега становище на настоящия съдебен състав намалена корпоративна тарифа, която се основава на рамков договор между въздушен превозвач и друго предприятие и е предназначена само за целите на резервации за служебни пътувания на служители на съответното предприятие, представлява намалена тарифа, която не се предлага директно или индиректно **[ориг. 5]** на всички клиенти по смисъла на член 3, параграф 3, първо изречение от Регламент (ЕО) № 261/2004 (решение на Landgericht Köln от 17 март 2020 г., 11 S 33/19, juris; решение на Landgericht Köln от 17 ноември 2020 г., 11 S 373/19, последното не е публикувано).

а)

Въпросът дали корпоративни тарифи, които се прилагат само за предприятия след сключване на договор с въздушния превозвач, представляват тарифа, която не се предлага директно или индиректно на всички клиенти, е изключително спорен в съдебната практика и доктрината.

В доктрината се застъпва предимно становището, което съответства на това на ищцата, а именно че член 3, параграф 3, първо и второ изречение от Регламент (ЕО) № 261/2004 обхваща само функционални отстъпки, които не се намират на свободния пазар и се предоставят по-специално на служители на въздушни превозвачи или сътруднически туроператори, съответно туристически агенции, като например „industry discount“ (ID), „agent discount“ (AD) и „personal education program-tarif“ (PEP) [...]. Според доктрината изразът „всички клиенти“ може да означава само съвкупността от лица, които не са част от предприятието на въздушния превозвач, но не и служители на въздушния превозвач или на сътруднически туроператори [...], като в това отношение е достатъчно тарифата да се предлага само на тези части от всички клиенти — деца, ученици, студенти, възрастни хора — които са свързани с индивидуални характеристики на клиентите [...]. Корпоративни тарифи се предлагали поне индиректно и на дефинираната по този начин част от всички клиенти [...]. При всички случаи този извод следвал от смисъла и целта, произтичащи от разпоредбата на член 3, параграф 3, второ изречение от Регламента, която се явява изключение от изключението [...]. **[ориг. 6]**

Съдебната практика — доколкото е налице и е публикувана — е разделена и не е твърдо установена. Например според Amtsgericht Hamburg (Районен съд, Хамбург, Германия) приложимостта на Регламента за намалените корпоративни тарифи не е изключена (решение на Amtsgericht Hamburg от

1 ноември 2019 г., 23а С 83/19), докато отделни отделения на Amtsgericht Köln (Районен съд, Кьолн, Германия) (решение на Amtsgericht Köln от 4 ноември 2016 г., 136 С 155/15), Amtsgericht Bremen (Районен съд, Бремен, Германия) (решение на Amtsgericht Bremen от 16 януари 2020 г., 16 С 313/19) и Amtsgericht Frankfurt am Main (Районен съд, Франкфурт на Майн, Германия) (решение на Amtsgericht Frankfurt am Main от 4 април 2019 г. — 32 С 1964/18) приемат, че Регламентът не е приложим за намалени корпоративни тарифи. Landgericht Frankfurt am Main (Областен съд, Франкфурт на Майн, Германия) е постановил, че дори отстъпка, която е предоставена на цяла професионална група — журналисти — не може да се приеме за предлагана директно или индиректно на всички клиенти (решение на Landgericht Frankfurt от 6 юни 2014 г. — 24 S207/134s, цитирано съгласно Schmid, NJW 2015, 513, т. 5).

б)

Според настоящия съдебен състав корпоративна тарифа като тази, която е предмет на спора, не може да се приеме за „предлага[ща се] на всички клиенти“. За разлика от възприетото в доктрината становище, този съдебен състав не подкрепя схващането, че член 3, параграф 3, първо и второ изречение от Регламент (ЕО) № 261/2004 следва да се прилага само за функционални отстъпки за служители на въздушни превозвачи и туроператори. Действително функционалните тарифи се споменават и в Тълкувателните насоки на Комисията за Регламента. Относно член 3, параграф 3, първо изречение в тях е посочено следното: *„В тази разпоредба попадат специалните тарифи, предлагани от въздушните превозвачи на техните служители“*. Независимо от обстоятелството, че тези насоки не са обвързващи, от посоченото не може да се заключи, че в обхвата на разпоредбата попадат изключително такива тарифи. Тази теза се опровергава и от член 3, параграф 3, второ изречение от Регламент (ЕО) № 261/2004, който се явява изключение от изключението, според който от обхвата на разпоредбата на първото изречение са изключени програми за формиране на редовни клиенти. Ако първото изречение поначало обхваща само тарифи за собствени или асоциирани служители, това изключение от изключението би било напълно ненужно, тъй като такива тарифи така или иначе не са програми за формиране на редовни клиенти. Следователно, ако е предвиждал такова разбиране на разпоредбата, законодателят щеше да пропусне второто изречение, без да го заменя. Според настоящия съдебен състав от обстоятелството, че законодателят не е направил това, следва непременно, че първото изречение не обхваща само функционални отстъпки за собствени служители и служители на туроператори. Противното становище, което се застъпва отчасти в доктрината, не обяснява как подобно разбиране трябва да се синхронизира с второто изречение. По този въпрос само в една справка се посочва, че второто изречение е разпоредба, която има единствено декларативен характер, тъй като първото изречение така или иначе не обхваща програми за формиране на редовни клиенти — тази разпоредба представлява единствено „serviceopt“ от законодателството на

Съюза [...] [ориг. 7] [...]. Настоящият съдебен състав не може да се съгласи с посоченото. Тай смята, че това е разсъждение, което се върти в омагьосан кръг.

Обратно на посоченото обаче, изглежда — без да се налага настоящият съдебен състав да се произнася по този въпрос — че не е задължително тарифата да се предлага изцяло на всички клиенти без ограничения. В това отношение за характеристиката на всички клиенти може да е достатъчно също, ако дадена тарифа се предлага само на определена част от всички клиенти, която е дефинирана според обективни, лични критерии, какъвто е например случаят с тарифите за деца и възрастни хора (по този въпрос вж. например и решение на Amtsgericht Bremen от 16 януари 2020 г., 16 С 313/19). Тогава обаче възниква въпросът какъв вид трябва да са критериите за определяне на групата, така че за дадена тарифа по смисъла на разпоредбата да може все още да се смята и тарифа, която се предлага на част от всички клиенти. Според настоящия съдебен състав може да се приеме, че е налице такава част от всички клиенти, само ако групата бъде определена въз основа на обективни, лични характеристики, които са присъщи за членовете, като например възрастта или евентуално и качеството на ученик или студент. При дадена корпоративна тарифа обаче принадлежността към групата не произтича от лична характеристика на пътника, а от договорно отношение между работодателя на пътника и въздушния превозвач. По този начин, за да се възползва от намалената тарифа, не е достатъчно пътникът да е просто служител на предприятие с определен размер. Напротив, това предприятие трябва да е сключило предварително съответен рамков договор. Следователно предоставянето на тарифата е свързано с критерий *inter partes*, който е установен от страните по рамковия договор (решение на Amtsgericht Bremen от 16 януари 2020 г., 16 С 313/19).

Дори да се допусне обаче, че принадлежността към дадена група по смисъла на член 3, параграф 3, първо изречение от Регламент (ЕО) № 261/2004, може да се основе на обстоятелството, че клиентът е служител на предприятие, което е сключило договор с въздушния превозвач, по отношение на тарифата, предмет на спора, при всички случаи не би бил налице — дори и само индиректно — свободен достъп до нея за тази „част от всички клиенти“. Това е така, тъй като дори служителите на предприятието, което е сключило рамковия договор за намалената тарифа, не могат свободно да се възползват от нея. Напротив, тарифата, предмет на спора, безспорно е предназначена само за служебни пътувания в рамките на трудовото правоотношение, но не и за частни пътувания на служители. При всички случаи, поради това ясно определено целево предназначение, достъпността на намалената тарифа не зависи повече единствено от лични характеристики на пътника, в резултат на което вече не е налице тарифа, която се предлага на всички клиенти (по този въпрос вж. също решение на Amtsgericht Köln от 4 ноември 2016 г., 136 С-155/15 [...] [ориг. 8] [...]). Това също е значителна разлика спрямо други възможни тарифи, които се прилагат за част от всички

клиенти. Намалени тарифи за деца или възрастни хора например се прилагат за тях независимо от целта на пътуването. Дори при тарифи за ученици и студенти достъпът до тях по правило не зависи от условие причината за полета да е свързана с училището или следването.

4.

Според настоящия съдебен състав тарифа като тази, предмет на спора, също не попада в обхвата на изключението от изключението по член 3, параграф 3, второ изречение от Регламент (ЕО) № 261/2004, според което, независимо от първо изречение, Регламентът се прилага за пътници с билети, издадени в рамките на програма за формиране на редовни клиенти или на други търговски програма, от въздушен превозвач или туроператор (решение на Landgericht Köln от 17 март 2020 г., 11 S 33/19, juris; решение на Landgericht Köln от 17 ноември 2020 г., 11 S 373/19, непубликувано).

В съдебната практика и доктрината до голяма степен е безспорно, че тази разпоредба при всички случаи включва така наречените програми за редовни пътници и програми за събиране на мили. Понякога обаче се приема също, че и корпоративните тарифи в крайна сметка служат за формирането на редовни клиенти и привличане на клиенти и по тази причина изключението от изключението по второто изречение се прилага и за такива тарифи [...]. Според настоящия съдебен състав обаче понятията за формиране на редовни клиенти и привличане на клиенти по смисъла на член 3, параграф 3, второ изречение от Регламента не се разбират толкова широко. Това е така, тъй като в крайна сметка всяка намалена тарифа служи за привличането на клиенти. Ако обаче самото намаление вече е достатъчно, за да се допусне прилагането на изключението от изключението по второто изречение, това би довело отново до описаното по-горе заключение: в крайна сметка нито една намалена тарифа, която се предоставя на лица, които не са част от предприятието (последните всъщност не са клиенти в точния смисъл на думата), не би попаднала в обхвата на член 3, параграф 3, първо и второ изречения от Регламент (ЕО) № 261/2004, а разпоредбата на второто изречение би била напълно излишна. Тогава разпоредбата на първото изречение би се прилагала само за функционални отстъпки. Ако обаче волята на законодателя е била такава, за него щеше да е по-лесно изрично да посочи това в първото изречение и да пропусне ненужното в този случай второ изречение. Той със сигурност не е направил това. Също така не следва да се приеме, че чрез тромавия подход на изключението от изключението по второто изречение законодателят е искал да уреди, че от приложното поле на Регламента са изключени само функционалните тарифи. Въз основа на гореизложените мотиви настоящият съдебен състав приема, че второто изречение не обхваща корпоративни тарифи, а се прилага само за пътници, които пътуват с билети, които са им издадени като бонус в рамките на програми за формиране на редовни клиенти или **[ориг. 9]** на търговски програми, по-специално програми за събиране на мили (по

този въпрос вж. също решение на Amtsgericht Köln от 4 ноември 2016 г., 136 C 155/15).

[...]

[Заклучителна част, подписи]

РАБОТЕН ДОКУМЕНТ